

**A.†A. Kun.
Stanislovas
Mažeika**

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 37 (1966) 1995 m. rugsėjo mėn. 26 d.

Eina 40 Metus.

Melbourne

BAŽNYČIOS VIENYBĖ - JI YRA!

Ekumenizmo problema nėra pažadinti iš nieko neegzistuojančia vienybė, bet Sventosios Dvasios vadovaujamiems, pilnai ir ištikimai išgyventi tą vienybę, kurioje pats Jėzus Kristus įkūrė savo Bažnyčią. Šioje šviesoje išryškėja tikroji maldos už vienybę prasmė. Cia nekalbama tik apie geros valios apraiškų susumavimą, idant būtų pasiekti tarpusavio susitarimai: pirmiausiai būtina pilnai priimti Kristaus trokštą ir Dvasios nulat skatinimą vienybė. Jai pasiekti neužtenka tarpusavio susitarimo -

pirmiausiai kiekvienas turi priimti iš aukštybių mus pasiekiančius raginimus, teisingai interpretuojant Dvasios veikimą, norinčios suvienyti žmones į vieną avidę, kur būtų vienas Ganytojas - Kristus Viešpats.

Tad Bažnyčios vienybė pirmiausiai turi būti laikoma iš aukštybių teikiama malone. Bažnyčios steigėjas, Jėzus Kristus, įsikūnijęs Dievo Sūnus, išsirinko 12 vyrų ir paskyrė juos apaštalais - t.y. pasiuntiniais, kad tęstų jo pradėtą darbą. Iš šių 12-kos išsirinko vieną,

apaštalą Petrą, kuriam pasakė: „Simonai,... aš meldžiausi už tave; o tu, savo ruožtu, stiprink brolius“. Petro įpėdinio tarnystė - Kristaus dovana Bažnyčiai, kad visais laikais būtų saugojama ir puoselėjama Dievo Tautos vienybė. Bažnyčios vienybė pilnai nepasireikš, kol krikščionys nevykdys šios Kristaus valios, priimdami tarp kitų malonės dovanų ir galią, kurią Jis suteikė apaštalams; tą pačią galią, kuria šiandien naudojasi vyskupai, apaštalų įpėdiniai, vienybėje su Romos vyskupu, Petro įpėdiniu. Prieštarautų Sv.Raštui ir Tradicijai prielaidos, kad Bažnyčia gali būti valdoma pagal šiandieninius politinius modelius, išsivysčiusius žmonijos istorijoje. Priešingai - pagal Bažnyčios Steigėjo mintį ir pavyzdį, pašauktieji turi tarnauti, kaip jis, vakarieniškų, plaudamas apaštalams kojas. „Žmogaus Sūnus atėjo nekad jam tarnauti, bet pats tarnauti ir savo gyvybę atiduoti už daugelį“. Tarnauti Dievo tautai, kad visi taptų vienos širdies ir vienos sielos!

Būdami ant naujo krikščionybės tūkstantmečio slenksčio, argi galime nemaldauti visiems krikščionims vienybės malonės, nupelnytos Viešpaties Jėzaus tokia aukšta kaina? Argi galime nemaldauti tikėjimo, vilties ir meilės vienybės? O jei klaustume, ar visa tai įmanoma, atsakymas vienas - taip. Tai tas pats atsakymas, kurį ištarė Marija Nazarete, nes Dievui nėra negalimų dalykų, - baigdamas bendrosios audiencijos katechezę kalbėjo popiežius. Po katechezės, kaip įprasta, Sv.Tėvas pasveikino daugelį susirinkusių maldininkų jų gimtosiomis kalbomis.

Lietuvių Radijo Tarnyba
Vatikane

Vytautas Didysis 1392-1430 (J. Mackevičiaus pav.)

Kečkemeto Ekumeninės Baigiamasis Dokumentas

Vengrijos mieste Kečkemete pasibaigė šešias dienas trukusi ekumeninė konferencija tema „Krikščionybė ir karas“. Vengrijos ekumeninių bažnyčių tarybos ir Vengrijos katalikų vyskupų konferencijos surengtame suvažiavime dalyvavo daugiau kaip 180 katalikų, stačiatikių ir įvairių protestantiškų bažnyčių tikinčiųjų iš 20 kraštų. Bendros maldos, paskaitų ir diskusijų išvadas renginio dalyviai aptarė baigiamajame dokumente, skirtame Vidurio ir Rytų bei Pietryčių Europos krikščionims ir jų Bažnyčioms.

Penkių pastraipų dokumente Kečkemeto ekumeninės

konferencijos dalyviai rašo, kad jiems gerai žinomos skaudinančios pasaulio kančios ypač Pietryčių ir Rytų Europoje. Tragiškas Balkanų karas akivaizdžiai įspėja kokia naikinanti nesuvaldomų konfliktų galia ir pamoko, jog tragedija yra užtikrinta, kai nedaroma nieko tautinės, religinės, socialinės ir politinės įtampos sprogitumui išvengti. Ir mes, religinių bendruomenių nariai, dažnai sukuriame iškreiptą savo artimųjų įvaizdį. Kviečiame savo bendruomenes prisidėti prie mūsų pastangų ir pakeisti kaimynų atžvilgiu sukurtą priešų įvaizdį, rašo laiške Tarptautinės ekumeninės konferencijos dalyviai. Jie pažymi,

Konferencijos

kad neturi stebuklingo recepto, bet nori pasidalyti savo įsipareigojimu būti susitaikymo agentais pasaulyje, kuriame būdinga įtarumas ir neapykanta, agresija ir baimė, išskyrimas ir atmetimas.

Baigiamojo dokumento autoriai tvirtina šiuos įsitikinimus:

Pirma, kad žemė, kurioje visi gyvename, yra Dievo dovana visai žmonijai ir kad niekas neturi teisės ją savintis vien savo religiniai, tautiniai ar rasinei bendruomenei.

Antra, kad kalbų, kultūrų, tautų ir įsitikinimų įvairovė gali praturtinti visas bendruomenes.

Trečia, kad Dievas nepritaria nei laimina jokių žmogiškojo orumo iškrypimų ar pažeminimų.

Ketvirta, kad religinio tikėjimo

Rugpjūčio 23 d., sulaukęs 90 metų, Maskvoje mirė vyriausias amžiumi Rusijoje katalikų kunigas lietuvis Stanislovas Mažeika. Dvidešimt tris metus jis ėjo Maskvos šventojo Liudviko bažnyčios klebono pareigas.

Kun.Stanislovas Mažeika gimė 1905 metų liepos 10 d Kybartuose. Besimokydamas Kauno kunigų seminarijoje, jis įstojo į Marijonų vienuoliją, o 1932 metų birželio 19 d. buvo pašventintas kunigu.

Pirmuosius kunigiškiosios tarnystės metus kun.Stanislovas praleido besidarbuodamas Marijampolės bažnyčioje, vėliau studijavo Romoje. Grįžęs į Lietuvą, jis buvo paskirtas Marijampolės marijonų bažnyčios rektoriumi.

Po 1945 metų, prasidėjus Katalikų Bažnyčios persekiojimui Lietuvoje, kunigui marijonui Mažeikai gana dažnai teko keisti darbo vietą. Jis ėjo vikaro pareigas keliose Vilniaus bei kitų Lietuvos miestų parapijose, ilgiausiai - nuo 1950 iki 1960 metų dribo Tvereciaus parapijoje. Vėliau kun.Mažeika buvo paskirtas Vilniaus arkivyskupijos kancleriu.

Į Maskvą kun.S.Mažeika persikėlė 1967 metais. Ilgus metus jis buvo vienintelis katalikų kunigų šventojo Liudviko bažnyčioje. Paskutinius dvejus metus, susilpnėjęs sveikatai, šventąsias Mišias kun.Mažeika laikydavo namuose. Savaitę prieš mirtį, rugpjūčio 16 d., jis buvo aprūpintas ligonių sakramentais.

Rugpjūčio 25 d., kai Katalikų Bažnyčia mini šventąjį Liudviką, šio šventojo vardu pavadintos Maskvos bažnyčios tikintieji atsiveikino su savo ilgamečiu klebonu. Gedulines šv.Mišias aukojo Apaštalu Sosto nuncijus Maskvoje arkivyskupas John Bukowski, Lotynų apeigų apaštalinio administratoriaus generalvikaras kun.Antoni Gej ir kurijos kancleris kun.Viktor Barcewicz.

Tardamas atsiveikinimo žodį, arkivyskupas Bukowski pažymėjo, jog kunigas Mažeika 23 metus buvo vienintelis kunigų šioje vienintelėje Maskvoje veikusioje katalikų bažnyčioje. „Apie didvyrišką kunigo Stanislovo tarnystę“, - kalbėjo nuncijus, - „aš pirmąkart išgirdau dar prieš dvidešimt metų, gyvendamas Romoje. Jis nugyveno ilgą ir labai naudingą gyvenimą, už kurį šiandien privalome dėkoti Dievui“.

Kunigas Stanislovas Mažeika savo testamente išreiškė norą būti palaidotas savo gimtinėje - Kybartuose. Lietuvos pasiuntinybė Maskvoje pasiūlė savo paramą, pervežant velionio palaikus į Lietuvą.

Lietuvių Radijo Taryba Vatikane

niekinimas ar išnaudojimas karui kurstyti bei kitų smurtu priemonių taikymas kitiems valdyti ir kankinti yra peiktinas.

Penkta, kad skirtingos tautinės bei religinės grupės gali sugyventi taikiai ir kad tautinio valymo ideologija bei praktika yra atmetina.

Vengrijoje pasibaigusios Kečkemeto ekumeninės konferencijos dalyviai - įvairių šalių katalikai, stačiatikiai ir protestantai -

(Nukleta į 2-ąją psl.)

Darbštusis Sūduvos Krašto

Sūnus

Kas jis toks? Tatai 1910 m. balandžio 30 Nosiedų kaime, Lekėčių valsč., Sakių apskr. gimęs Petro ir Magdalenos Kriaučiūnų sūnus Juozas mokėsis Pavilnio pradžios mokykloje, 1927 m. baigęs Vilkijos vidurinę, nuo 1931-1938 Kauno Vytauto Didžiojo un-te medicina, kaip jaunas gydytojas praktiką atliko Sakių ligoninėje. Neilgai Kudirkos Naumiestyje padirbusį jauną daktariuką atšarbančio raudonojo siaubo kruvina banga nubloškė Vokietijon į užsieniečių stovyklą Standsdorfe ir Graslabe. Paskui Hanoveris, Stokenas, kur jis gavo net medicinos pulkininko laipsnį.

Nuo 1949 m. gyd. J.Kriaučiūnas atsidūrė JAV Detroite, vėliau Cincinatyje, Fairborne ir Toleda. Ten išgyveno ligi pat pensijos - 1977 m. Tada nutarė gražiame ir jaukiame miškelyje, kur prie pat slenkščio dygsta kiek tikotie negu Lekėčių miškuose šilbaravykiai, Konetikuto valstijoje, prie pat Nekalto Prasadėjimo vienuolyno teritorijos Putname, susirėsti patogų ir jaukų vienaukštį namelį. Jame ir nūnai jis, vos tik prieš kelis mėnesius sulaukęs 85-ųjų gimimo metinių, tokios savo gyvenimo garbingos sukakties, leidžia savo darbingas dienas šis, kaip užsienyje leidžiamo „Darbininko“ laikraščio puslapiuose dr.Konstancijos Paprockaitės-Simaitienės pavadintas, „tylusis sukaktuvininkas“.

Reikia stebėtis, kaip dr.Juozas Kriaučiūnas rūpestingai atsargiai apžiūrinėja, kataloguoja kiekvieną dokumentą. Jis atsidėjęs tvarko iš daugelio užsienio lietuvių atsiunčiamas į savanoriškais pagrindais tvarkomą Amerikos ir kitų šalių lietuvių reikalams skirtą „Alkos“ archyvą literatūrą. Kaip šis buvęs gydytojas dabar nuosirdžiai džiaugiasi sutvarkęs sudrįskusį tomą ar nežinomo autoriaus nuplėštais tituliniais puslapiais nustatęs autorystę, gavęs retą, o dabar pasitaikiusią jam į rankas knygą, kurią kaip palikimą atsiuntė mirusiojo giminės ar kur prie Ramiojo vandenyno tebegyveanancio lietuviu šeima. Jį džiugina kiekviena nauja knygų siunta, atsiranda retesnis leidinys, negirdėtas rankraštis ar kitokia bibliografinė, kultūrinė brangenybė.

Į čia juk ieškoti savo lietuviškų šaknų atsiduria jau vien tik angliškai ar kitokia užsienio kalba šneką lietuviai, į čia atvažiuoja rinktis medžiagos savo moksliniams ar monografiniams darbams užsienyje studijuoją tautiečiai. Stai viena tokia Romos Grigaliaus un-to doktorantė, dirbanti kartu ir Vatikano radijuje, Irena Vaišvilaitė jau ne vienasįk lankosi šiame archyve, kur renkasi literatūros ir

medžiagos monografijai apie Tėvą pranciškoną Viktorą Gidžiūną. Tokių, kurie susidomi vienu ar kitu garsesniu mokslininku, visuomenės veikėju ar kunigu, pasitaiko ir daigiau

Tad ne veltui į „Alką“ atvažiuoja ne vienas su įvairiais prašymais, reikalais. Juos visus čia mielai savo patarimais ir gera šypsena sutinka tikrai kilnios širdies, gilaus tikėjimo ir malonaus elgesio gydytojas Juozas Kriaučiūnas, kuris, regis, visai nejausdamas įpusėjusio devintojo dešimtmečio naštos, mielai ieško tau reikalingos knygos, kažkur tarp lentynų sukrautų rankraščių, laikraščių ir tiktai čionai galimų apie Lietuvą rasti duomenų.

Kur tik šio tylaus ir darbštaus sukaktuvininko anksčiau nedirbtal Baigęs keturklasę buvo tuomet Kretkampio apylinkės koplyčios, dabar bažnytkaimio pavasarininkų

kuopelės pirmininku, paskui „Aušros“ gimnazijoje padėjo laisti laikraštėlį „Sparnai“, universitete buvo „Fraternitas Lituanica“ korporacijos narys, išdininkas, Vokietijoje Hanoverio lietuvių bendruomenės pirmininkas, Raudonojo Kryžiaus skyriaus vadovas, Cincinačio vyčių kuopos aktyvus narys, Balfio igalioinis, Konetikuto lietuvių bendruomenės vicepirmininkas, Lietuvių Katalikų mokslo akademijos Bostono-Putnamo židinio valdybos narys ir dabartinis „Alkos“, kur dažnai buhalterijos reikalus tvarko buvęs inžinierius, irgi sąžiningas ir darbštuolis sūduvietis Juozas Rygelis, direktorato narys, pirmininkas, tvarkytojas ir reikalų vedėjas, besirūpinąs šios reikalingos ir naudingos lietuviškos įstaigos plėtra ir tvarka. Be to, jis yra Marijos Nekalto Prasadėjimo vienuolyno uolau rėmėjas, jau kiek metų priklausąs Amerikos lietuvių gydytojų sąjungai ir Niujorko

draugijai, rašąs lietuviškai spaudai straipsnių ne tik medicinos, bet ir sveikatos, religijos, visuomenės, kultūros ir kitais klausimais.

Sis darbštusis Sūduvos krašto sūnus tarp rankraščių ir knygų nepradžūva. Nors jis nepuola kaip romėnas, bet savo gera nuotaika, tyliu, ramiu, pasišventusiu darbu, meile lietuviškam žodžiui, knygai ir Lietuvai, jos kultūrai, diena dienos kruopščiai kaip kokia bitelė stiprina tiltus tarp Nemuno ir Baltijos krašte ir svetur už jūrių marių, už upių vandenėlių gyvenančių lietuvių, jiems kuo atspėdamas padeda. Garbingos sukakties proga skaitytojams siūlome pasiskaityti vieną šio uolau, sąžiningo ir darbštaus lietuviu mediko ir visuomenininko straipsnį, kurį jis parašė apie daug kuo lietuvių kultūrai ir ypač bažnytinei religinei literatūrai nusipelnusio kun.St.Ylos pastatytą Putnamo apylinkėje prie Nekalto Prasadėjimo vienuolyno Mindaugo pilies istoriją, taip pat „Fraternitas Lituanica“ ir „Patria“ 1908-1903.

Kun.K.J.Ambrasas

Krikščionių bažnytinis ir socialinis radijas

Bent kas ketvirtas prancūzas žino, kad gali pasiklausyti krikščioniškos minties radijo, transliuojančio vietinėje apylinkėje. Tai išvada apklausos, kurią pravedė Prancūzijos krikščioniškų radijo stočių federacija ir savaitraštis „Le Vie“. Prancūzai radijo klausytojai iš stočių, transliuojančių religines programas, ypač laukia vietinių naujienų ir muzikos laidų. Apklausa buvo pravesta visose 73 Prancūzijos srityse ir visose veikia bent viena krikščioniškų laidų stotis. Apakiciuojama, kad visoje Prancūzijoje kas savaitę jų klausosi apie milijonas prancūzų.

Maskvoje pradėjo transliuoti nauja radijo stotis, pavadinta „Krikščionių bažnytinis ir socialinis radijas“. Radijo stoties redakciją sudaro katalikai ir stačiatikiai. Radijo programose pagrindinis dėmesys skiriamas socialinėms, kultūrinėms ir evangelizacijos temoms. Nauja radijo stotis „Krikščionių bažnytinis ir socialinis radijas“ artimiausioje ateityje pradės tiesiogines vienos valandos klausimų ir atsakymų laidas, kurių metu klausytojai galės į radiją paskambinti telefonu jiems rūpimais klausimais. Atsakinės grupė katalikų ir stačiatikių kunigų.

Maskvoje veikia ir kita katalikiška radijo stotis „Marijos radijas“, kurį įkūrė italas kunigas Bernardo Antonini, Europinės Rusijos seminarijos rektorius. Nujos krikščioniškos radijo stoties įkūrimu pasirūpino Belgijoje veikianti katalikų organizacija „Catholic radio and television

network“.

Vatikano dienraštis „L'Osservatore Romano“ pažymi, kad ši organizacija nuo 1988 metų įsteigė religines radijo laidas Ukrainoje ir Baltijos kraštuose.

Religinių radijo laikę steigimo iniciatyvą didžiąją dalimi finansuoja katalikiška tarptautinė religinės šalpos organizacija „Kirche in Not“.

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane

Paveikslų kolekcija gelbsti savininkę

Ramunė Sotvarienė

„Prieš šešerius metus apsilankiusi pas vieną draugą susizavėjau jo butą puošusiais paveikslais ir nuo tada pradėjau kaupti nuosavą šiuolaikinių lietuvių dailininkų kolekciją“ - pasakojo vilnietė kolekcijos savininkė, prašiusi neskelbti pavardės. Jos asmeninė kolekcija vertinama apie 50 tūkst. litų.

„Daugelis nesuprato, kodėl perku paveikslus, o ne auksinius papuošalus. Bet šiandien galiu teigti, kad paveikslai buvo ne tik malonumas, bet ir gera investicija“, - sakė bėdos ištikta moteris.

Per šešerius metus kolekcijos vertė, jos vertinimu, padidėjo 30 proc.

Per tris savaites pavyko parduoti beveik trečdalį darbų. Greičiausiai, beveik nesiderėdami, nupirko Miliaus-Miliausko „Senamiestį“ už 400 litų ir Teišerskytės-Stoškienės darbą „Vilnius šimtmečių miestas“. „Tai pirmieji kolekcijos paveikslai, kuriuos pirkau tik todėl, kad labai man patiko. Žinomas autorius

pradėjau kaupti vėliau, igijusi žinių“, - sakė kolekcininkė.

Paklausta, kokie žmonės domisi jos parduodamais paveikslais, moteris sakė, kad skambina daug smalsuolių, pirmiausia norinčių sužinoti adresą. Kiti meno kolekcininkai tikisi, kad galbūt pigiai parduoda diletantas. Perka darbus verslininkai, jaučiantys poreikį papuošti interjerą. „Mano paveikslai tam nelabai tinka“, - sakė ji.

Brangiausi šios kolekcijos paveikslai - D.Kasčiūnaitės 1991 metų darbas „Iškirtas peizažas“, parduodamas už 6 tūkst. litų. Tais pačiais metais tapytas G.Pranskūno „Prekijų išvaymas iš šventoriaus“ įvertintas 3,6 tūkst. litų.

Paveikslai parduodami vidutiniškai 30 proc. pigiau negu jie kainuotų galerijose, prikėjai truputį nusidera, tačiau savininkė nuostolio nepatiria.

Paklausta, ar buvo mėginimų kolekciją vogti, ji sakė, kad tapyba, grafika Lietuvoje rinkos neturi. Kolekcininkai nevagia, o vagims neapsimoka vargti.

„L.R.“

TEVIŠKES AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$35. Kituose kraštuose \$40. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra.

Kečkemeto Ekumeninės Konferencijos ...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

įsipareigoja būti taikdariais, prisiimti sau tilto statytojų vaidmenį, būti meilės apaštalais nepriklausomai nuo religinių įsitikinimų, tautybės, ir socialinės kilmės. Įsipareigojame vykdyti Viešpaties Jėzaus įsakymą mylėti savo artimuosius ir net savo priešus. Konkrečiais planais ir projektais

sieksime tęsti Kristaus sutaikinimo misiją ir nepaisydami esančių konfliktų, brandinti tarpusavio susipratimą, kurį užmezgėm šioje konferencijoje. Šiame darbe laukiam jūsų ir jūsų bažnyčių paramos, baigia kreipimas į vidurio ir Rytų bei Pietryčių Europos krikščionis Kečkemeto ekumeninės konferencijos dalyviai.

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikane

Rugsėjo 1-oji Lietuvoj

Rašo dr. Jonas Kunca

Vilniaus universiteto rektorius mokslo metus pradėjo labai kritiška kalba, kuri bene yra atspindys mūsų tautos galvojimo. Kaip pridera, jis kalbėjo apie universiteto ir bendrai švietimo problemas, kurių tinkamai nesprenžia mūsų valdžia. Bet netrūko tiesos žodžių ir apie Lietuvos valdžias ir diplomuotus ir nediplomuotus pareigūnus.

„Negalima būti laisviem ir kartu beraščiam. Negalima tuo pat metu siekti būtų Europos Sąjungos nariais ir likti jos vis labiau tamsėjanti provincija. Negalima leisti, kad universiteto pastanga išlikti ir tęsti savo misiją individui, visuomenei, tautai, valstybei, naujom kartom būtų žlugdoma trumpareigių politikų, biurokratų ar mafiojų, užsimojusių būti valstybės ir visuomenės lyderiais, o iš tikrųjų dažnai - plačiaja šio žodžio prasme - beraščiai, nors ir susigražinusių partinius diplomus“.

Toliau Rektorius kalbėjo apie žmogaus ir valdžios diskreditacija... „Nei žmogaus nei valdžios niekas negali diskredituoti, išskyrus patį žmogų ir pačią valdžią. Valdžios negali diskredituoti nei žurnalistai,

nei kiti jos kritikai, jei ji nediskredituoja pati savęs. O jeigu taip atsitinka, tuomet visuomenės akyse gali būti diskredituota ir pati valdžios, demokratijos, demokratiškos institutų ir institucijų sąvoka. O tai jau labai pavojinga jaunai atsikūriamajai valstybei ir visuomenei...“

Vilniaus universiteto rektorius kalba per naujų mokslo metų atidarymą verta dėmesio. Tai naujas fenomenas mūsų Lietuvoje. Tai mūsų rimtų intelektualų balsas įspėjantis apie dabartinės padėties nenormalumą. Ikšiol apie tai kalbėjo tik kai kurie politikai ir raše žurnalistai. Šviesuomenė kantriai tylėjo. Matyt, kad ir jai pasibaigė kantrybė.

Mūsų politikai ir valdžia yra gana atsparūs kritikai. Nuduoda, kad jos negirdi ir nemato. Arogantiškai jie ignoruoja net gana rimtus skundus, liečiančius aukštus pareigūnus. Toks elgesys nėra

valdžios stiprumo, o dar mažiau jos sumanumo ženklas. Jis neprisideda prie šalies problemų sprendimo, taigi ir prie Lietuvos progreso.

Nežiūrint, kad Prezidentas ir min. pirmininkas kalba apie ekonominę stabilizaciją ir apie kovą su nusikalstamumu, Lietuvos žmonės to dar nejučia ir nemato. Netvarka, spekuliacijos ir nelegalus praturtėjimas yra dabartinės Lietuvos gyvenimo charakteristikos. Taip bėga brangus laikas mūsų šalies nenaudai.

Reikia daugiau šviesuomenės balsų prieš nevaldžios savivaliavimą. Dar daugiau: reikia tvirtų reikalavimų, kuriuos statytų šviesuomenė ir visa tauta. Jei valdžia nekreiptų į juos dėmesio, beliktų ją priversti. Ji buvo žmonių išrinkta, bet gali jų būti pašalinta paskelbiant priešlaikinius rinkimus.

Gaila, kad ir opozicija nesiruošia tokiam atvejui. Eina diskusijos net apie opozicijos vado autentiškumą. Kai kurie politikai tvirtina, kad

Landsbergio partijos nėra išrinkusios jas atstovauti... Tokių netikrumų metu reiktų, kad susiformuotų solidi opozicija su savo programa ir nediskutuojamu vadu. Kitaip ko gero išsirinksim tuos pačius atstovus, ir bus ta pati valdžia, kad ir su iš skirtingų pavardžių sudarytu kabinetu. Tada dejuosime, kad viena partija užurpuoja vadovavimą tautai. Tik bus per vėlu. Atskirų partijų vadų ambicijos yra didelis stabdis mūsų valstybės gyvenime, nes jos neleidžia organizuoti dirbti. Jei partijų vadovai nepajėgia susitarti, beliktų jų nariams susausti visų partijų bendrą asamblėją, kuri aptartų šį rimtą reikalą ir išsiritų bendrą opozicijos vadovybę.

Rolando Pavilionio vieša valdžios kritika turėtų rasti atgarsį mūsų tautoje, kuri, nors ir nepatenkinta, nežino ką daryti. Čia ypač neša didelę atsakomybę tie, kurie save vadina politikais ir dalyvauja valdžioje arba opozicijoje. Jie žino padėties rimtumą ir jo priežastis. Jiems irgi priderėtų pakilti prieš dabartinį valstybinį chaosą.

Žemas akademinis kandidatų lygis

Sumažėjęs kandidatų į kunigus skaičius yra akivaizdžiausias Amerikos kunigų seminarijų bėda. Tačiau nemažiau rimtų, o gal net ir rimtesnių bėdų sukelia žemas į seminarijas stojančiųjų kandidatų akademinis lygis ir nuolat besikeičianti aplinka, iš kurios nauji klierikai ateina.

Tai nemenkas iššūkis šiandienos Bažnyčiai, pasakė konferencijoje apie teologijos dėstyją, kunigų seminarijų ekspertas, Mons. Robert Vister (Robert Wister). Konferencija tema: „Teologijos mokslas pagal katalikišką tradiciją“ buvo surengta Marketo universitete, rugpjūčio 18 d. Joje dalyvavo 125 Jungtinių valstijų teologai. Mons.Visterio kalbą konferencijoje apžvelgė Amerikos katalikų žinių agentūra NCNS.

Mon.Vister kalbėjo, kad prieš 30 metų į kunigų seminarijas įstojantieji jau turėdavo atitinkamas filosofijos mokslo žinias, nes būdavo baigę dvejų metų ar tolygų kursą. Tačiau laipsniškai naujų kandidatų išsilavinimo lygis darėsi silpnėsnis ne vien filosofijos bet ir teologijos srityje. Anot Mons.Vister, dalinai dėl to kaltos švietimo reformos ir atitolimas nuo klasikinio švietimo modelių. Be to, palyginus su praeitimi, gerokai pakito visuomenė ir šeima, kurioje augo šiandienos seminaristai.

Tipiškas seminaristas praityje buvo savo parapijoje gerai žinomas žmogus, pasikliaujęs supratlingos šeimos struktūromis, turįs solidų katalikiško švietimo pagrindą ir galįs remtis savo tautiniais papročiais, kuriems tikėjimas buvo sudėtinė dalis. Kunigų seminarijų ekspertas Mons.Vister, kalbėdamas apie padėtį Amerikoje, tęsė: „Šiandien, šeimyninio gyvenimo trapumas, socialinių reikalavimų relityvumas ir šeimos nepastovumas daro įtakos kandidatams į kunigus nemažiau kaip jų bendraamžiams.

Pastaraisiais metais išliko eilė naujų problemų: kaip palaikyti kunigų seminarijų akademinį programų lygį sumažėjus bažnytinis mokslus dėstančių teologų skaičiui? Pasak

Mons.Visterio, mažas klierikų skaičius turėtų priversti seminarijas rimtai permąstyti kunigų seminarijų paskirtį ateityje. Jei 50 klierikų gyvena patalpose, skirtose 200 žmonių, būtina įvertinti kokią įtaką tai daro seminaristų nuotakai apskritai bei jų dvasinio ir akademinio pasiruošimo kokybei. Daugeliui Amerikos kunigų seminarijų grėsia uždarymo

pavojus. Kai kurios vienuolijos savo seminarijas perkėlė į patogesnes vietas prie universitetų. Tačiau vyskupijos to daryti nelinkusios. Siekiamos išvengti uždarymo, daug Amerikos vyskupijų pertvarkė ir išplėtė kunigų seminarijų tikslus. Jose dabar rengiami ne vien nauji kunigai, bet ir nuolatiniai diakonai, pasauliečiai ministrantai ir

katechetai. Jei kunigų seminarijoje yra didelis pasauliečių studentų skaičius, kunigų seminarijų pagrindinis tikslas vis tik tebėra parengimas kunigų, kurie tikinčiųjų labai įtikinamai skelbs, aiškins ir gins tikėjimą. Tokie pagrindiniai Mons.Visterio kalbos, pasakytos amerikiečių kunigų konferencijoje apie teologijos mokslą pagal katalikišką tradiciją, punktai.

Lietuvių Radijo Tarnyba
Vatikane

Savanoriškoji Krašto Apsaugos Tarnyba (SKAT)

Be neigiamų atsiliepimų, mažai ką girdime apie tikrą veidą tos, taip reikalingos mūsų Tautai tarnybos.

Keli nereikšmingi įvykiai buvo komunistinių agentų taip išpūsti, jog atrodė, kad ten susirinko tik nedrausminga ir nieko gero nenuveikusi grupė žmonių. Vietoje, kad juos smerkti ar ieškoti priekabių, bandykime susipažinti su Savanoriškąją Krašto Apsaugos Tarnyba, kurios organizacija ir veiklą trumpai apibūdina SKA Tarnybos vado pavaduotojas L.Bakaitis. Jis užima pulkininko pareigas.

„SKA Tarnyba pradėjo veikti 1990 rudenį, kai Sąjūdžio būstinėje buvo užrašinėjami savanoriai. Savanorių Tarnybos pagrindą sudaro patrijotiškai nusiteikę Lietuvos piliečiai, iš kurių daugelis aktyviai dalyvavo ginant Parlamentą ir kitus objektus 1991 m. sausio mėn. įvykiu dienomis ir pučio metu. Be to, jie stebėjo ir blokavo sovietinius karinius dalinius, kai buvo stengiamasi neleisti įvežti į Lietuvą papildomai sovietinės armijos kareivius ir technikas. Dėl aktyvaus patrijotiškumo bei aiškiai išreikštos nuostatos dėl Lietuvos nepriklausomybės, Tarnyba yra nemėgstama kai kurių institucijų, nes SKA Tarnyba yra reali jėga, visuomet pasiruošusi ginti Lietuvos nepriklausomybę.

SKA Tarnyba sudaryta teritoriniu pagrindu. Yra suformuota 10 rinktinių. Pagal karių skaičių rinktinės yra nevienodo dydžio. Jos maždaug atitinka pulko lygmenį.

Rinktinei vadovauja rinktinės vadas per apskrities teritorinės gynybos štabą. Kiekviena rinktinė apima kelis rajonus. Apskrities ir rajonų teritorinės gynybos štabų etatiniai karininkai vadovauja savanorių padaliniais. Kiekviena rinktinė turi savo mokymo centrą, kuriame apmokomi savanoriai. Respublikiniams SKA Tarnybos mokymo centre Vilniuje apmokomi įvairaus lygio vadai.

Turime dvi aviacijos eskadriles. Jose yra nedideli sportinio tipo lėktuvai ir keletas senų rusų lėktuvų AN-2. Savanoriškąją Tarnybą sudaro 10 tūkst. savanorių ir 1800 etatinių darbuotojų. Savanoriai - tai neetatiniai kariai. Kiekvienas iš jų turi savo civilinį gyvenimą bei darbą ir tik vakarais ar išieginėmis dienomis lanko karinio rengimo užsiėmimus (Karininkai yra etatiniai). Paskelbus pavojaus signalą, savanoriai susirenka į kuopą ar batalionų štabus. Čia jiems išduodami ginklai ir pradeda vykdyti numatytas užduotis...“

Net ir dabar po penkių nepriklausomybės metų savanorių Tarnyba neturi dabartinės valdžios pritarimo, o sugrįžę sovietiniai karininkai bando paneigti 1991 m. parlamento gynėjų nuopelnus, SKA Tarnybos įkūrimą bei vystimąsi. Kol kas visi nuopelnai, Vyčio kryžiai ir kiti apdovanojama atitenka ex sovietiniams karininkams kurie pasirodė tik išvedus sovietinę kariuomenę. Žinoma, yra nemažai ir europietiški mąstančių, patrijotiškai nusiteikusių lietuvių

karininkų, tačiau vadovaujančiose viršūnėse vis dar sėdi buvę sovietiniai karininkai.

Daugiau informacijos kreiptis: L.P.K.T.S-gos atstovas, V.L.Mačys, P.O. box 539 Pascoe Vale, 3044.

Viduramžiškų Studijų Savaitė

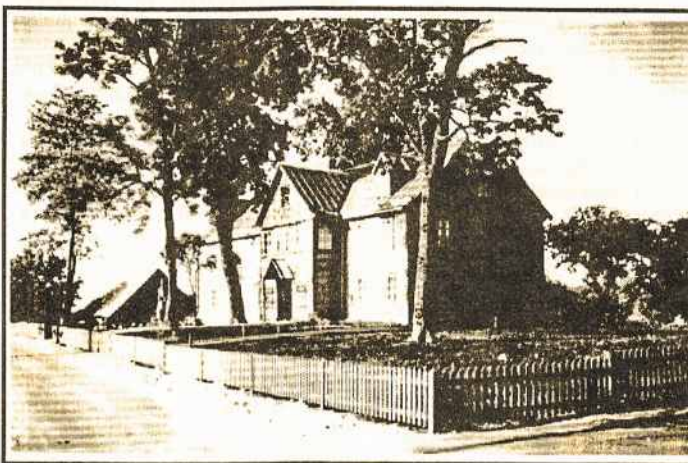
Italijoje, Passo della Mendola miestelyje netoli Tridento, katalikiškasis Svč.Sirdies Un-tas rugp. 22-26 surengė tarptautinę viduramž. stud.savaitę tema „Dangūs ir žemės XI-XII amž. horizontai, supratimai, santykiai“. Tai jau 13, kas 3 metai rengiama, tokia stud.savaitė: pirmoji buvo surengta 1959 m. vasarą. Kaip pabrėžia stud.savaitės iniciatoriai, ankstesniuose renginiuose daugiausiai buvo gilinamasi į vėlyvųjų viduramž. bažnytinių institucijų sąrangą bei hierarchijos funkcijas. Gi šios stud.savaitės darbams buvo pasistengta suteikti naują kryptį - pastudijuoti problematiką, susijusią su viduramž. žmogaus sąmonėje suvokto dvivardžio dangus-žemė reikšme ir vartoseną. Stud.savaitėje dalyvavo žinomi istorikai - viduramž. žinovai, pateikdami informaciją iš autentiškų šaltinių: anuomet rašytų laišku, mokslinių traktatų, bei liturginių veikalų ir pan. Renginio tikslas - pagelbėti šių dienų istorikams susidaryti pilnesnę viziją apie anų amžių žmogaus mentalitetą ir mąstyseną, įnešusią svarbų indelį į dabartinės vadinamosios europietiškosios kultūros formavimąsi.

Daugėliško parapijiniai Užsienio paskolos globos namai

Mieli Tautiečiai

Noriu kreiptis į Jus ir padėkoti visiems kurie prisidėjo ir suteikė pagalbą statant parapijinius globos namus, kurie daugelio susitelkimo dėka buvo pastatyti ir netaip senai Arkivyskupo Audriaus Bačio pašventinti. Šie globos namai jau yra priglobę 16 senelių ir 7 vaikučius - našlaičius. Be to jau globoju 20 našlaičių, kuriuos priglobė geri žmonės, kurie nepabijoję sunkumų ir vargo mūsų varganoje tėvynėje, klestinčio šiomis dienomis.

Todėl vėl ir vėl tenka prisiminti kokia svarbi yra Jūsų pagalba ištiesta ranka. Todėl nuoširdžiai dėkoju Jums už suteiktą pagalbą ir prašau nepamiršti N.Daugėliško parapijinių globos namų ir jų gyventojų. Jūsų pagalba čia dar ilgai bus reikalinga, bet noriu prašyti pagalbos ir kitoje srityje: Labai reikalingi medikamentai, drabužiai (ypač vaikams nuo 6 iki

14 metų), taip pat reikalinga patalynė.

Jei nusprendėt padėti galite pervesti pinigus į šią sąskaitą: Pay to American Express Bank Ltd., Account No. 719906 for credit to the State Commercial Bank of Lithuania, Vilnius, S.W.I.F.T.: BARU LT 2X for further credit to

Kęstutis Ralys, Ignalina Account No. 07007175 American Express Tower New York, N.Y. USA Telex, 37115559 express S.W.I.F.T.: AEIB US33

Iš anksto dėkoju Jums už paramą savo ir savo globotinių vardu. Su pagarba kun. Klebonas Kęstutis Ralys

Opozicijos lyderis: pelnytas ar pasiskirtas titulasi

Kęstutis Jauniškis

Lietuvių tautininkų sąjungos vadovas Rimantas Smetona spaudos konferencijoje pareiškė, kad Tėvynės sąjungos pirmininkas Vytautas Landsbergis nepelnitai yra tituluojamas opozicijos lyderiu. „Opozicinių partijų susivienijimo vadovas galėtų vadovauti joms, atstovauti joms tik gavęs tų partijų įgaliojimus“, - teigė R.Smetona.

Jo nuomone, opozicijos lyderiu turėtų būti žmogus, sugebantis suvienyti opozicines partijas, tačiau tokio žmogaus dabar nėra. „Opozicinių partijų bendros jungties, labai galima, nėra. Vadinsi, ir vadovo nėra“, - pareiškė Lietuvių tautininkų sąjungos vadovas.

Pasiteirauta, kaip šį R.Smetonos pareiškimą vertina kitų Seime atstovaujama partijų lyderiai atstovai.

Seimo Tėvynės sąjungos frakcijos seniūnas Andrius Kubilius sakė, kad nenorėtų komentuoti kitos partijos pareiškimo, tačiau palinkėjo R.Smetonai paklausti savo partijos narių, ar yra lyderis dešiniojoje opozicijoje.

„Aš suprantu R.Smetonos pasirengimą Seimo rinkimams, stengiantis išsilaikyti dešinėje pusėje ir bandant rodyti tam tikrą atstumą nuo V.Landsbergio. Jis įsivaizduoja, kad taip laimės papildomų balsų, tačiau ši teorija jau buvo bandoma per savivaldybių rinkimus ir kai kurioms partijoms buvo nesėkminga“, - pažymėjo A.Kubilius. Jo nuomone, opozicijos lyderis nėra įteisintas juridškai ar kokių nors statutu, tačiau „yra moralinis autoritetas“.

„Gerbiamo V.Landsbergio atveju tinka pirmasis variantas - pasiskelbti lyderiu pačiam, o paskui tai propaguoti. Nėra įstatymo dėl opozicijos, todėl teisiško pagrindo kalboms apie kažkokį lyderį taip pat nėra“, - teigė J.Karosas.

Jo nuomone, jeigu lyderiu abejoja tautininkai, vadinasi, V.Landsbergis nėra lyderis iš tikrųjų. „Išeitų, kad jis yra apsišaukėlis“, - pažymėjo

J.Karosas.

„Iš pat pradžių turėjome nuomonę, kad V.Landsbergis neatstovauja visai opozicijai“, - sakė Seimo Socialdemokratų partijos frakcijos narys vytautas Plečkaitis. Jis kalbėjo, kad, be dešinės opozicijos, yra ir socialdemokratai, taip pat oponuojantys LDDP.

„Nuo pat pirmųjų dienų, kai V.Landsbergis pasiskelbė arba konservatoriai pasiskelbė vienintele ir pačia teisingiausia opozicija, sakėme, jog tai iš principo yra neteisinga. Krikdėmai laiko V.Landsbergį iškiliu žmogumi, kurio nereikėtų kritikuoti, tačiau

socialdemokratai jį vertina kaip vieną iš politikų, vieną iš lyderių, tačiau nebūtinai jis turi būti visų partijų lyderis.

„Tautininkai labai ryžtingai užima vidurio jėgų telkėjų vaidmenį. Ir dėl to ginčyti nusistovėjusias opozicijos lyderio sampratas ir standartus jiems yra būtina“, - sakė Centro sąjungos pirmininkas Romualdas Ozolas. Komentuodamas R.Smetonos pareiškimą, R.Ozolas sakė, kad „ne visai tiksliai pasakyta - nepelnitai, galbūt reikėtų sakyti - neformaliai, nes lyderiavimo klausimas nėra formalizuotas“. „Pirmumo teisės pagrindu daug kas klostosi, todėl ir gali iškilti tokios problemos. Tai yra

Vorutos piliakalnis archeologams atskleidė naujų paslapčių

Tautvydas Kontrimavičius

Siemet Anykščių rajone jau šeštą vasarą archeologai kasinėjo Seimyniškių (Vorutos) piliakalnio teritoriją. Surinkta gausi archeologinių radinių kolekcija. Kaip teigė su anykštenais moksleiviais dirbęs Lietuvos istorijos instituto archeologijos skyriaus vedėjas Gintautas Zabiela, šiame, perkasus du arus aikštelės, apie šį piliakalnį sužinota tiek, kiek per ankstesnį penkmetį.

Pusės metro storio kultūriname sluoksnyje archeologai aptiko per dvi dešimtis geležinių arba to strėlių antgalių, dvylika jų buvo rasta vienoje vietoje. Tai vienas gausiausių antgalių radinių Lietuvos pilių tyrinėjimo istorijoje. Pasak G.Zabielos, tai liudija, kad vienoje didžiausių Aukštaitijos pilių, statytų XIII amžiaus viduryje, buvo gyvenama po statybos praėjus šimtui metų.

Kasinėjant rasta ir daugiau XIV amžiaus liekanų, tarp jų - didelio žiesto indo maisto atsargoms laikyti šukės su ašomis. Indas buvęs vietinių meistrų darbo, o tai, G.Zabielos nuomone, radinys, kuris skatina istorikus pakeisti tradicines nuostatas. Iki šiol buvo manoma,

kad tik XIV a. pabaigoje Lietuvos miestuose pasirodė pirmieji iš Vakarų Europos atgabenti puodai su ašomis, o lietuviai puodžiai žiedavę vien puodynes.

Šią vasarą G.Zabiela išvaikščiojo Vorutą su metalo ieškikliu. Nors prietaisais dažniau parodavo surūdijusių vinių ar alaus butelių kamščių vietas, bet jis padėjo velėnoje surasti ir retą Vytauto laikų žalvarinę monetą, dar keletą XIV amžiaus metalinių iškasenų.

Tarp šukių, kaulų archeologai rado ir neblogai išsilaikiusių žuvies žvynų. Juos ištyrus paaiškės, ką

Statistikos departamento duomenimis, iki šių metų liepos 1 d. numatytos sutartyse užsienio paskolos Lietuvai siekė 1111,9 mln. JAV dolerių, iš jų gauta 598,25 mln. dolerių. Lietuvos valstybės vardu gautų paskolų suma iki minėto laiko sudarė 510,5 mln. dolerių.

Iš viso dabar panaudota daugiau kaip 575,6 mln. dolerių paskolų, iš jų gautų valstybės vardu - 487,9 mln. dolerių. Valstybės gražintų kreditų suma siekia 30,4 mln. dolerių, o bendra Lietuvos skola siekia daugiau kaip 554,4 mln. dolerių. Iš jų daugiau kaip 480 mln. dolerių skola - iš kreditų, kuriuos garantavo Vyriausybė.

Gautos paskolos pagal šakas paskirstytos taip: valiutai stabilizuoti teko 113,5 mln. dolerių, žemės ūkiui - 67,5 mln. dolerių, kuriai ir kitiems energetikos resursams - 207,7 mln. dolerių. Iš gautų 95,2 mln. dolerių investicijų projektams šioms reikmėms pervesta 74,1 mln. dolerių, o iš 26,6 mln. dolerių, skirtų smulkiam ir vidutiniam verslui, - 25,1 mln. dolerių.

ELI,ELTA

neišvengiama“, - sakė R.Ozolas.

„Yra dešinioji opozicija, nuosaikioji dešinioji, centro opozicija, net socialdemokratai bando galvoti, kad jie irgi yra atskira opozicija. Aš nemanyčiau, kad reikia taip skirstyti. O tokie skirstymai galimi dėl to, kad nėra opozicijos jėgų koordinavimo. Vadinasi, lyderio klasimas natūraliai išskyla“, - kalbėjo Centro sąjungos vadovas.

Seimo Krikščionių demokratų frakcijos seniūnas Ignacas Uždavinys prisiminė, kad po Seimo rinkimų buvo įsteigta Tėvynės santara, kuriai pritarė visos opozicinės partijos, tarp jų ir tautininkai. „Tėvynės santaros komunikatas davė pradžią opozicijai. Šis dokumentas neatšauktas, todėl teiginys, kad nėra opozicijos lyderio, yra nekorektiškas. V.Landsbergis ten buvo įvardytas Tėvynės santaros, galbūt ne opozicijos, lyderiu, tačiau visi suprato, kad jis bus opozicijos lyderis“, - pažymėjo I.Uždavinys

„L.R.“

gaudė Svetojeje vietiniai žvejai prieš šešis šimtmečius.

„Vorutos pilis šalia Anykščių, svarbiausią vaidmenį suvaidinusi Mindaugo laikais XIII amžiaus antroje pusėje, gyvavo ir kitame amžiuje, kol, matyt, pradėjo irti ir buvo palikta“, - sakė Gintautas Zabiela.

Piliakalnis bus kasinėjamas dar ne vienerius metus, tačiau jau dabar aišku, kad čia visą šimtmetį stovėjo viena tvirtiausių Lietuvos medinių pilių, kurios neįstengė suniokoti ir sudeginti priešai. Išlieka ir aktuali būsimųjų tyrinėjimų problema - patikimai identifikuoti pilį, remiantis to laikotarpio rašytiniais šaltiniais. „L.R.“

Ukrainos dėmesys - Klaipėda ir Būtinge

Ukraina norėtų bendradarbiauti su Lietuva panaudojant Klaipėdos uostą ir statomą Būtingės naftos terminalą, - Vilniuje spaudos konferencijoje teigė mūsų šalyje viešėjęs Ukrainos Prezidento administracijos vadovas Dmitrijus Tabačnikas.

Jis pabrėžė, kad užmezgusios ryšius su minėtais objektais, įvairios Ukrainos institucijos galėtų tapti mažiau priklausomos nuo pasaulio

ekonomikos aplinkybių. Klaipėdos uosto modernizavimo projektai gali būti naudingi ir Ukrainai - čia galėtų būti steigiamos bendrosios įmonės, nemažiau viliojanti atrodo ir galimybė panaudoti šį uostą pervežant prekes į Vakarų, kalbėjo D.Tabačnikas.

Klaipėdos uostą ir Būtingės naftos terminalo statybvietę sveičias aplankė prieš išvykdamas iš Lietuvos.

Į Lietuvą atvykęs D.Tabačniką (Nukelta į 5-tą psl.)

Adelaidė

Užbaigėme veiklos metus

Adelaidės Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos valdyba užbaigė veiklos metus. Valdyboje dirbo: pirmininkė - Salomėja Vasiliauskienė, sekretorė - Saulenė Pusedriėnė, išdalininkė - Birute Budrienė, parengimams - Jovita Vosyliėnė.

Šalia valdybos dirbo pagalbininkės: maldos organizatorė - Teresė Gasiūnienė, bažnyčios puošėja - Stefa Ciplienė, bažrūbų tvarkytoja - Pranė Horokienė, ligonių lankytoja - Judita Nekrošienė, Dr-jos inventoriaus prižiūrėtoja - Elena Baltutienė, virtuvinių prižiūrėtoja - Stasė Bardauskienė.

Sie veiklos metai nuo 1994 rugpj. 28 d. ligi 1995 rugpj. 27d. buvo turtingi įvykiais Adelaidėje. Vyko Lietuvių Dienos, buvo garbingų švečių. Iš jų vysk. Paulius Baltakis ir kanc. Leonas Pečiukevičius mūsų klebono svečiai. Metų bėgyje lankėsi 4 kunigai iš Lietuvos. Kauno Prisikėlimo bažnyčios klebonas kun. Eugenijus Bartulis pravedė rekolekcijas. Jis savo nuosirdumui ir giliais pamokslais žavėjo mus. Du kunigai buvo atvykę tik kelioms dienoms, bet suspėjo mums pasakyti po pamokslų, tai kan. Juozas Pečiukonis ir kun. Jonas Paulauskas. Mūsų klebonas - lietuvių sielovados koordinatorių pakvietė marionų kun. Ričardą Repšį iš Lietuvos praveisti rekolekcijas Australijos lietuviams. Šiais metais sulaukėme daug turiningo dvasinio peno.

O ką veikė Draugija, Draugijos valdyba?

Turėjome 15 posėdžių. Tris Draugijos narių pabendravinimus su šv. Mišiom, pusrutėliu, matėme puikią video filmą „Dainų šventė Lietuvoje“ Viename pabendravime minėjome mirties Ketvirtines Dr-jos ilgametės narės A.A. Kazimieros Karpienės. Trečiame žiūrėjome video filmą „Popiežius Paulius II-asis Lietuvoje“. Dainų šventė ir Popiežiaus vizitas Lietuvoje sukėlė begalinį ilgesį Lietuvos ir dėkingumą Popiežiui už nuosirdumą Lietuvai.

Suruošėme Kūčių vakarienę, kuri buvo ypatinga su vysk. P. Baltakiu ir „Armonikos“ ansambliu iš Lietuvos. Dalyvavo virš 100 žmonių.

Padėjome šv. Kazimiero mūsų Parapijai, kun. Klebonui organizuodamas maldas, rūpinomės bažnyčios rūbų švara, Altoriaus padengimu, puošimu. Lankėme ligonius - ligonių lankytoja J. Nekrošienė lankė ligonius 74

Ukrainos dėmesys - Klaipėda ir Būtinge

(Atkelta iš 4-to psl.)

priėmė Lietuvos Prezidentas A. Brazauskas.

Pokalbyje su Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos vadovu Povilu Vaišniu diskutuota apie galimybes keistis atominų elektrinių specialistų grupėmis. Keturias atominės elektrines turinčiai Ukrainai ypač svarbi Lietuvos patirtis panaudojant radioaktyvias atliekas, kalbėjo D. Tabačnikas.

kartus, iš jų 48 kartus slaugos namuose, iš jų 19 aplankė ir Kalėdų proga, liginomės 17 kartų ir 9 privačiai. Rūpinomės ir Draugijos inventoriaus priežiūra, tvarka virtuvėse.

Sv. Kazimiero bažnyčioje ir šventoriuje pakeliant vėliavas visose religinėse ir tautinėse šventėse dalyvavome su Dr-jos vėliava, kurią nešė ir asistavo Dr-jos narės pasipuošusios tautiniais rūbais. Tai Genovaitė Damaševičienė, Stefa Ciplienė ir pasikeisdamos Antanina Zakarevičienė ir Filomena Kazlauskienė. Dalyvavome australų katalikų ruošiamoje procesijoje šv. M. Marijos garbei - atstovavome lietuvių grupę, procesija vyko Rostrevor Kunigų Seminarijos soduose. Aplankėme „Baltic Homes“ senelių namus, kur gyvena 3 lietuvės, dvi iš jų mūsų Dr-jos narės. „Nemuno Dukros“ padainavo, pabendravo su seneliais. V-ba tautiniais rūbais pasipuošusi su gėlių puokšte sutiko atskrendant vysk. P. Baltakį ir kun. Eugenijų Bartulį, paruošė sutikimo vaišes. Parapijos Tarybai padėjome paruošti „Užgavėnių“ balių.

Suruošėme savo tradicinį, jau 35-tą „Siupinį“. Sudarė programą ir pravedė režis. V. Opulskis. Po „siupinio“ programos dalyviams paruošėme vaišes. Pirmą kartą „Siupinys“ vyko sekmadienį po pietų. Dalyvavo daug daugiau žmonių. Tai ateityje žadame ruošti sekmadieniais. Prieš Velykas australai kunigai pasitarimams susirenka į mūsų Parapijos salę, juos pavaišinome kavute su pyragais. Suruošėme vienas vedybų vaišes.

Mirties atveju suruošėme 4 Sermenis ir Ketvirtines. Mirė mūsų Dr-jos ilgametė, nuosirdi narė A.A. Kazimiera Karpienė, kuri vyrui mirus gyveno Parapijos namuose. Ją išlydėjome Viešpaties Amžinybėn su tradicinėmis Dr-jos apeigom.

Kas sekmadienį Liet. Kat. Centre po šv. Mišių buvo mūsų Pirmininkės suorganizuoti prietūs ir kava su pyragais. Tie pietūs taip reikalingi lietuvių susibūrimui prie savo bažnyčios. Esame labai dėkingos tom, kurios dar pajėgia ir pietus paruošia. Kalėdų laikotarpyje v-ba davė kavą su pyragais.

V-ba yra paruošusi 6 popietes paramai: Prisikėlimo bažnyčiai Kaune kun. E. Bartulio atvykimo proga. Kristaus Karaliaus Šventėje, badaujantiems ir Lietuvos Bažnyčiai, šv. Kazimiero Kolegijai, aklam Bučionių sūneliui Kanadoje, Tremtinių namams Viliuje, kurią labai nuosirdžiai rėmė parapijiečiai - \$1,200. 3 popietes ruošėme kartu su Parapijos taryba. Taryba ruošė loteriją, Dr-ja pietus. Tai buvo „Sventadienio Balsui“, „Tėviškės Aidams“ ir Lietuvos Bažnyčiai.

Tų visų parengimų dėka - savo darbu ir parapijiečių prisidėjimu galime suteikti paramą Lietuvai, Jos Bažnyčiai, čia išsilaukti ir padėti kitom lietuviškom institucijom.

Šiais metais turėjome pajamų \$10,399.15, išlaidų \$10,221.54, likutis \$177.61

Aukojome: Lietuvos Bažnyčiai per kiekvieną čia atvykusį Kunigą. Prisikėlimo bažnyčios atstatymui per kun. E. Bartulį, Kan. Juozui Pečiukoniui - šv. Vincento Parapijai Marijampolėje, kun. Jonui

Sydnejus

A.†A. Valerija Juzėnienė

1904.XII.9-1995.VIII.23

A.†A. Valerija Juzėnienė sėdi - šalia jos stovi dukra Danutė

Paulauskui - šv. Mykolo arkangelo Parapijai Gargžduose, kun. Ričardui Repšui - Jo Parajai Tabariškėse. Vysk. P. Baltakio fondui Amerikoje. Per vystančius į Lietuvą pasiuntė: Telšių Kunigų Semianrijai, „Caritui“, Pažaislio vienuolynui, mūsų Klebonotėviškės - Gaurės bažnyčiai. Taip pat šv. Kazimiero Kolegijai romoje ir 16 Vasario gimnazijai Vokietijoje.

Dar parėmėme australų katalikų ruošiamą rinkliavą Pasaulio badaujantiems. Sydnejuje - „Tėvynės Sąjunga“, Adelaidėje - Sporto klubą - taurei, Radio Valandą, Lietuvių Mokyklą, „A. Liet. Žinias“, „Sventad. Balsą“, „Tėviškės Aidus“. Savo Klebonui padovanojome kamžą.

Be to dar ir Draugijos reikalai - visokios kasdieninės smulkmenos. Iš stambesnių - pirkome: staltieses salės stalams padengti, mėsa malti mašinėlę.

Rugpjūčio 20 d. šventėme Draugijos Šventę šv. M. Marijos Dangun paėmimą - Zolines, kartu ir Draugijos 35 metų Sukaktį.

Visi šie darbai atlikti Draugijos pirmininkei Salomėjai Vasiliauskienei nuosirdžiai ir pasiaukojančiai vadovaujant, valdybai ir šalia valdybos esančiom narėm taip pat nuosirdžiai dirbant.

Tokie Adelaidės Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos darbai. Iš jų galime pajusti Draugijos veiklos tikslus.

V-ba dėkinga Dvasios Vadui už dvasinį stripinimą, mielą bendravimą. Parapijos Tarybai už pagalbą darbuose, padažymus, pagerinimus virtuvėje ir bendradarbiavimą. Draugijos narėm ir parapijietėm už pagalbą mūsų parengimuose, darbuose. visiems parapijiečiams už visokeriopą rėmimą Draugijos renginiui.

Rugpjūčio 27 d. vyko Visuotinis Metinis Lietuvių Katalikių Moterų D-jos Susirinkimas, kuriams pirmininkavo G. Kazlauskienė, sekretoriavo S. Pusedriėnė. Dalyvavo 14 Dr-jos narių. Po visų pranešimų išrinkta ta pati valdyba. Prie Altoriaus puošėjos S. Ciplienės, nauja narė Z. Vencienė.

Draugijos Dvasios Vadas per Susirinkimą pasakė, kad darbas ir sunkus darbas yra Išganymas, nes dirbame Parapijai - Dievui. Dirbkime, stenkimės - Dievas padės.

Dėkojame Dievui, Marijai Motinėlei, Dvasios Vadui kun. J. Petraičiui už globą ir prašome tos stiprinančios globos ateinančių metų darbuose. S.P.

Velionė Valerija gimusi Kaune Sančiuose, Onos ir Julius Gužauskų, trijų seserų ir dviejų brolių šeimoje.

Sukūrė šeimą su Vincu Juzėnu, savanoriu-kūrėju 1929.XI.16, Sančiuose. Susilaukė dukrelės Danutės 1933 m. Trumpai teko jiems džiaugtis Lietuva. Artėjant bolševikams antrą kartą 1944.VII.19 palieka žaliuosius Lietuvos laukus. Atvykę Australijon į laisvą kraštą Juzėnų šeima kūrėsi, kaip ir kiti emigrantai: Valerija su vyru Vincu aktyviai dalyvauja Lietuvių bendruomenės veikloje, dukra Danutė dainuoja „Dainos“ chore. Sunkių darbu ir planavimu šeima patogiai įsikuria Strathfield priemiestyje. Neilgai tenka džiaugtis patogiu gyvenimu. Vyras Vincas miršta 1982 m. Valerija priblokšta netekties gauna infarktą ir paskutinius metus teko praleisti ligonio patale, globojant dukrai Danutei. Ligonio Sakramantai jau buvo suteikti A.A. Prel. Petro Butkaus, o mirties valandoj velionę palaimino Ashfield parapijos klebonas.

Juzėnų šeima ir duklė Danutė su žentu Edvardu Bartkevičium rėmė finansiniai Tautos Fondą, Dainos chorą ir kitas lietuviškas organizacijas mūsų bendruomenėje.

Rugpjūčio 28 d. Gedulingas mišias už velionės Valerijos sielą atlaikė kun. Povilas Martizas, giedodjo dukros Danutės draugai choristai. Po religinių apeigų, St. Joachims bažnyčioje, Lidcome, velionės žemiškį palaiką palydėti į Rookwoodo Lietuvių sekijos kapus. Prie kapo atsiveikinom, žodį tarė Sydnejaus Apyl. Valdybos vicepir. A. Kramilus. Atidavus savo pilną duoklę šeimai ir bendruomenei, Ilsekis Ramybėje. toli nuo senelio Nemuno pakrantių lai būna Tau lengva Australijos žemėlė.

Visi laidotuvų dalyviai buvo pakviesti šermenų pietums į Lietuvių klubą. AVK

Katalikų Kultūros Draugija praneša, kad yra ruošiamas Literatūros ir Dainos Popietė, spalio 8 d. 2 val. p.p. Lietuvių Klube. Programą išpildo iškilieji mūsų literatai ir Sydnejaus Ketvertukas. Įėjimas nemokamas, bet bus progos paaukoti Tremtinių Namams Viliuje. Prašomi iš anksto pasižymėti šią datą ir maloniai atsilankyti.

Viešnios iš Lietuvos Lietuvių kapuose Sydnejuje - prof. Nerija Vaičienė ir dr. Milda Enzinienė.

Foto A. Kramilias (Nukelta į 6-tą psl.)

Sydnejus

(Atkelta iš 5-to psl.)

Viesnios iš Lietuvos

I Tarptautinę Epilepsijos Konferenciją Sydnejuje įvykusia rugsėjo 1-9 d.d. suskrido virš trijų tūkstančių šios srities specialistų mokslininkų. Jų tarpe dvi jaunos gydytojos iš Kauno klinikų. Tai dr. Milda Enzinienė ir prof. Nerija Vaičiūnė. Šioje konferencijoje dalyvavo ir su viešniomis susitiko neurologas dr. Gytis Danta iš Canberros. Pasibaigus Konferencijai, viešnios dar atsilankė į lietuviškas pamaldas, aplankė Lietuvių kapus ir Lietuvių Klubą. Zavėjosi mūsų organizacija ir veikla. Viešnius dar supažindino su mūsų gydytojų ir ligoninių tvarka, dr. A. Viliūnas. Pilnos geriausių įspūdžių Australijoje sugrįžo į Lietuvą rugsėjo 10 d.

Lietuvos Pilietybės klausimu Rugsėjo 20 d. NSW Imigracijos Dept. pareigūnas Steven Carter buvo sušaukęs etninių grupių atstovus paaiškinti, kaip atgauti prarastą Australijos pilietybę. Lietuvių bendruomenės buvo pakviestas Anskis Reisgys, kuris dalyvavo šiame susirinkime.

Pasirodo, kad per paskutinius kelis metus keli šimtai Australijos pilietybę prarado Australijos pilietybę, dėl to, kad pradėjo viešai demonstruoti gautus kitų valstybių pasus ir pilietybę. Prarastą pilietybę galima susigrąžinti, bet čia jau reikia

kreiptis į Emigracijos Departamentą. Australijos pilietybę praranda žmonės turintys Australijos pilietybę, paprašę ir priėmę kitos šalies pilietybę. Svetimos valstybės piliečiai priimdami Australijos pilietybę, gali turėti dvigubą pilietybę, jeigu pirmą kartą kraštas iš jo pilietybės neatima.

Dvigubos pilietybės klausimas yra svarstomas Australijos parlamento pakomisijose, bet čia greito sprendimo dar nelaukiama.

Pilietybės susigrąžinimo reikalą Sydney Apyl. V-ba yra gavusi pluošta medžiagos iš Senatoriaus Bolkaus.

Tautodailės Ratelis

Sydnejuje, vadovaujamas Martinos Reisgienės, veikia Tautodailės Ratelis, kur kas šeštadienį Lietuvių Klube nuo 10 val. vyksta rankdarbių pamokos.

Energinga ir pilna idėjų M. Reisgienė planuoja įvesti ir lietuvišką kulinariją, jeigu atsirastų pakankamai suinteresuotų moterų ir vyrų.

Spalio 14 ir 21 dienomis šeštadieniais bus lietuviškų šiaudinukų, Kalėdų eglutės papuošalų pamokos.

Laukiama naujų kursančių prisijungti prie jau eilę metų vedamų rankdarbių pamokų.

Platesnę informaciją jums suteiks pati vedėja Martina Reisgienė, tel. 543-1001.

A. Kramilius

Australija ir Naujoji Zelandija

Maldos Apaštalavimas

Jo Sventenybė popiežius Jonas Paulius II MA nariams spalio mėn. skyrė šią intenciją:

Už Senimą ir globos reikalingus asmenis.

Trumpas rytmetinis aukojimas: Visą aukoją Tau, Sventčiausioji Jėzus Sirdiel

Vaikais rūpinasi motina, jaunuoliai domisi jaunuoliu, bet senų žmogumi, o ypatingai nepajėgiančiu save prižiūrėti - niekas nenori rūpintis. Tai, girdi, našta, kurios tikrąjį „skonių“ neišvengiamai sutiksime ir mes patys, kai pasivysime senatvę.

Mūsų dienos daug senų žmonių palikti vieni vieni namuose, senelių prieglaudose ar ligoninėse. Tai mūsų laikmečio problema. Jis vis kaskart aštrėja, nes tobulėjant medicinai ar stiprėjant gerbūviui, žmonių amžius ilgėja.

Vienatvės priežasčių yra daug. Pirmiausia, mūsų laikų visuomenėje jau baigia, o daugumoje jau išnykęs paprotys, kad seni tėvai lieka gyventi su kuria nors dukra ar sūnumi. Lietuvoje vienkiemiuose tėvai užsirašydavo sau dalį namo, maisto ir pinigų davinį. Visą kitą turtą pavesdavo sūniui ar dukrai su sąlyga kitiems broliams ar seserims išmokėti dalis. Tokia tradicija gyvavo pas lietuvius ilgus šimtmečius, o geriau tūkstantmečius. Tos tradicijos niekas nebandė laužyti, nes tai buvo suprantama kaip neatskiriama dalis gyvenimo: kaip radom, taip ir paliekam.

Dabartyje daugumoje tėvai gyvena sau, o vaikai sau. Vaikai nenori, kad jų šeimose maišytųsi

senieji tėvai. Senimas ne tiek, reikalingas medžiaginės paramos, kiek nori būti užjaučiami, prižiūrimi. O to kaip tik nenori sūneliai bei dukrelės, sakydami: mes turime savo rūpesčių su vaikais. Ant mūsų gula šeimos aprūpinimo reikalai. Turime ir savų interesų. Turime bendradarbiavimo reikalų su savo prieteliais bei draugais, o ne vien tik tūpinti apie senus tėvus ir klausytis jų senatvės igeidžių.

Salia to randasi net su daugybe pasakojimų išpuošta uošvių, žentų, marčių problema, kur ne vienu atveju išsivysto į karčią vienišumo problemą, nes kartais prieinama prie to, kad vienas kito nenori matyti ligi „grabo“ lentos. Prie viso to dar prisideda charakterių įvairovė, nesugyvenamų būdų kampuotumas, išsilavinimo skirtumai ir visa eilė kitokių reiškinų.

Vienišumo problemai spręsti atrandami vienokie ar kitokie būdai: pasiūlymai, priemonės. Mūsų dienomis karts nuo karto įsiliepsnoja aštrios diskusijos: nepagydomus ligonius bei vienišus senelius ar beviltiško likimo ištiktus invalidus pašalinti iš gyvenimo medicinos pagalba. Tačiau šitas užsimojimas susilaukia stipraus Kat. Bažnyčios pasipriešinimo, kuri laikosi nuostatos, kad seno ar jauno, sveiko ar ligoto, invalido ar sveikuolio gyvybė priklauso ne nuo mūsų, bet Dievo valiai ir mes neturime jokios teisės tos gyvybės liesti ar ją nutraukti, neatsižvelgiant kokios bebūtų žemiškosios aplinkybės. Kažkaip į tai panašus abortų klausimas - negimusios

Karolis Prašmutas

19.1.1914 + 14.9.1985

Mirties dešimtmėtis buvo paminėtas rugsėjo 16 d. Melbourne Lietuvių Namų Bendruomenės menėje šv. Mišiomis, kurias aukėjo prie dailaus altorio kun. Pr. Daukyns, pilnutėlei menėje žmonių. Zita Prašmutaitė grojo vargonėliais ir su sesute Birute ir Birute Kymantiene giedojo skambias, naujas dar negirdėtas gražias giesmes: „Kaip ilgesingai“, „Viešpatie, pasigailėk“, „Einu, o Viešpatie“, „Malda už mirusius“ ir pamaldas baigiant kartu su visais dalyviais giedojo „Marija, Marija“. Daugelis priėmė šv. Komuniją už velionio sielą. Sekė velionio Karolio atminimo vaisės svietainėje.

Karolis Prašmutas buvo labai veiklus Bendruomenės gyvenime: kaip buvęs karys priklausė LKVS Ramovei, DLK Vytenio Šaulių kuopai, Lietuvių klubui, Lietuvių Fondui, aktyvus parapijoje, Gyvojo Rožančiaus Brolijos narys. Su žmona Morta išauklėjo savo vaikus: dvi dukras - Zita, ir Birutę ir sūnų Liną, giliai religingus, tautiniai susipratusius. Baigė aukštuosius mokslus, dabar jie turi geras tarnybas. Sūnus Linas su žmona Onute nuvyko į savo tėvelio gimtinę - į Mielagėnus prie Sventčionių ir ten

už tėvelio vėlę buvo aukojamos šv. Mišios.

Karoliui Prašmutui augant Mielagėnuose, ten klebonavo kun. Karolis Gumbaragis, kuris parapiją padarė kaip vieną iš kultūringiausių Vilniaus krašte, jis skatino žmones šviestis, leisti savo vaikus į mokslus. Lenkai tą kleboną trėmė, kalino, jo biblioteką sunaikino, o jis nieko nepasidamas vis dirbo lietuvių labui. Tokioje aplinkumoje išaugo ten drąsus lietuvių kovotojai dėl savo kalbos, kultūros teisių, tikėjimo.

PD

PONTIFICIO COLLEGIO LITUANO

vertinam kiekvieną auką.

Lietuvai šiuo metu labiausiai reikia gerai paruoštų jaunų ir energingų kunigų, dvasiškių. Komunizmas padarė daug daugiau žalos žmonių sielose negu buvo baimintis. Reikia dabar dvasinių lyderių kad atstatytų tokią Lietuvą kokią norėtumėm matyti pasaulio tautų šeimoje: kultūringą, sąžiningą, dvasingą. su Dievo pagalba, bendrom įjėgom žengsim pirmyn.

Labai prašome mūsų neužmiršti ir ateityje. Prisiminkite mus ir savo maldose. Mes, iš savo pusės, pasižadame Jūs ir Jūsų intencijas dažnai prisiminti mūsų maldose.

Jums dėkingas,
Prel. Alg. Bartkus, Rectorius

Didžiai Gerbiamas p. Vilius Žitkevičius,

Jūsų dosnią auką (AUD 50) USD 36.65 gavome šiandien. Visų vardu tariau Jums didelį ir nuoširdų aciu už Jūsų gerą širdį. Aciu kad mūsų neužmiršote ir vėl taip dosniai prisiminėte. Šiais metais turėsime net 20 jaunų kunigų studentų iš Lietuvos. visi šaunūs vyrai. Tačiau, jiems visko reikės duoti. Todėl taip

gyvybės nutraukimas. Prie šito kažkaip tyloomis bandome priprasti. Negimusios gyvybės skerdimą užuolankomis mėginama pritaikinti nepagydomų ligonių paskerdimui. Tik šiuo atveju dar paliekamas paties ligonio noras, kai abortų atveju to noro jau nebėra. Šitaip kai kas bandytų spręsti nepagydomų ligonių, invalidų ir niekam nereikalingų senų problemą. Ją nekuriatis atvejais karo metu propagavo Adolfas Hitleris.

Mes šiandien ne kartą girdime kokį nors tuščią reikalų šnekorių iškilmingu tonu besipiktinanti, kad praelytę barbarai žudė mergaites, invalidus ir nepajėgiančius save prižiūrėti asmenis. Taip, esą, buvo daroma tamsiais barbarų amžiais.

Mieli Kun. Juozo Zdebskio Bendražygiai, Bendraminčiai - geros valios žmonės

1986 m. vasario 5 d. žuvusio žymaus tikinčiųjų teisių gynėjo ir kovotojo už Lietuvos laisvę kun. Juozo Zdebskio mirties 10-osioms metinėms norėtume išleisti knygą. Ji parašyta remiantis unikalia KGB

Mūsų laikų žmogaus nėra kaip nė iš tolo lyginti su anais. Bet va, teko girdėti katalikų kunigą pamoksle besiskundžiantį, kad Latrobe universiteto leidinyje rado parašyta, jog vietoje popiežiaus turėjo būti šauta vargšų globėja Teresė. Taip parašyta ne kokiam gatvės šlamštelyje, bet akademikų leidinyje. Na, o kitais darbais bei ketinimais paliegių klausimų, kuo mes skiriamės nuo barbarų? Galėtume net pasakyti, kad minėtasis atvejais mūsų civilizacija yra, tarsi, mėginamas pakartoti buvusį barbarų laikotarpį, o kai kur jį net gerokai viršyti.

Pagal A. Vella, S.J. Secretariat for Ignatian Spirituality, Jesuit Curia, Rome. Paruošė Br. Z.

archyvų išlikusia medžiaga iš kun. Zdebskio 8 tomų sekimo bylos. Pagal šios bylos dokumentus parašytoje knygoje atskleidžiama ne tik pasišventusio kunigo ir kovotojo asmenybė, bet ir KGB persekiojimų

(Nukelta į 7-tą psl.)

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

A.†A. Valė Balnionienė laidojant rugsėjo 11 d. už jos vėlę šv. Mišioms aukojo: Zigmąs Augaitis, V. Balnionis, Aleksas ir Dana Baltutis, Genė Baltutyte, E.V. Čižauskai, Antanas, Janina Jankevičiai, Antanina Kalvaitis, J.S. Kiršai, Pranas Lazutka, D.K. Lynikai, Petas Mažylis, J. Mikštas, Genė Mikulicius, Audra Mikus, S.A. Muceniekai, J.P. Mulevičiai, E.B. Pankevičiai, Pikeliai, A.B. Sakalauskai, Juozefina, Stefanija Simutienė, M.S. Tamašauskai, Pranė Usienė, J.M. Venckai, A. Vyšniauskienė. Nuosirdus ačiū visiems.

A.†A. Valės Balnionienės atminimui mūsų lietuviškų pamaldų bažnyčios nuomai aukojo per A. Jankevičių: po \$20 J. Usas, P. Usas, po \$10 Butkų šeima, E.V. Čižauskai, J. Grigaitienė, po \$5 O.B. Beržanskai, J.O. Bratiškai. Ačiū labai visiems aukojusiems.

Vaclovo Tamošaitį laidojant rugsėjo 13 d. už jo vėlę šv. Mišioms aukojo: V.G. Ališauskai, A.V. Bieliauskai, V. Bosikis, O.J. Bratiškai, D.V. Danius, V.S. Eimučiai, J.L. Kebliai, D.K. Lynikai, J.B. Makuliai, Pikeliai, A. Vyšniauskienė, o Dalia ir Henrikas Kaladės užprašė šv. Mišias už Vaclovo vėlę ketnedėlio atminimo Svč. Marijos Jūrų Zvaigždės bažnyčioje spalio 15 d. sekmadienį. Ačiū labai!

Elenos Eskirtienės - Sale Seniūnės mamytė Karolina

Raubienė rugsėjo 2 d. Lietuvoje atšventė sulaukusi 102 metų sukaktį. Tad E. Eskirtienė užprašė šv. Mišias Dievui padėkoti už tokį ilgą amžių, suteiktą jos mamytei, kuri dar tebeturi ir nuostabią atmintį. Savo senelės ilgaamžės aplankyti iš Melbourne buvo nuskrudusi jos anūkė Roma.

Sunkiai serga Kazė Domkienė Austin ligoninėje Heidelberg. Sofija Petraitienė be sąmonės Royal ligoninėje, jau kiek gerėja. Joms suteiktas Ligonių Sakramentas - Paskutinis patepimas šv. aliejais ir kunigo malda, teikiąs sunkiai sergančiam ligoniui sielą ir kartais kūną gydančių malonių.

Melbourno Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos - Kultūrinė popietė

įvyks spalio 1 d. (sekmadienį) 1 val. p.p. Moterų Seklyčioje.

Draugijos narės kviečiamos kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Melbourno L.K.M.D.-jos Valdyba

Ateikite į „Džiugo“ Tunto Skautų Tėvų ruošiamą Balių

Melb. Lietuvių Namuose, šeštadienį, spalio 14 d. 7 val. vak. Soksime pritariant „Dabar“ muzikai.

Kaina: \$25, moksleiviams \$15 - su vakariene. Veiks Baras.

Stalai užsakomi per Julię Lukaitis - 9882-4466 arba Juliją Simankevičienę - 9885-1792.

Padėka

Sie 1995-ji metai, Onai ir Pranui Bartaškam, yra laimingi.

Mes neturime seserų, nei brolių, Nei draugų artimų. Mes einame šio pasaulio keliu, Tik mes kartu, abu.

Aš dėkoju tau Ona...
Už ranką man duotą.
Ačiū tau vyre, Pranai...
Už priesaiką išpildytą.

Mes abu dėkojame
Kun. dr. Pranui Daukniui,
Už šventas Mišias ir palaimą,
Ir dėkojame Dievui Visagaliui.

Sie metai davė mums laimę
Sugyventi 50 vedybinių metų.
Mes šventėme jubiliejų
Su savo vaikais ir anūkais.

Dėkojame Bažnyčiai ir Dievui,
Ačiū kunigui už šv. Mišias
atlaikytas
Už mano tėvus, senelius ir tris
brolius,
Kurie amžinybėje ramybę turi.

Dėkojame Juozui Keblui
Už bažnyčioje atliktus skaitymus.
Ačiū B. Prašmutaitei ir jos broliui,
Už dovanotas mums nuotraukas.

Ačiū Jums, mieli sesės,
broliai,
Ona ir Pranas Bartaškai

A.†A. Vacys Tamošaitis

Jis gimė 1919 m. gruodžio 28 d. Nemakščiuose, Reseinių apskrityje, Tauragėje baigė Aukščesniąją Komercinę Mokyklą - gimnaziją. Ten įsijungė į Jūros skautus, teatrą, literatūrą būrelį. Buvo gabus rašytojas, geras čiuožikas - slidžių sportininkas. Buvo uolus skautas nuo 1931 m. pakilęs iki Tunto adjutanto. Melbourne 1948 m. balandžio 24 d. buvo apdovanotas Išgelbėjimo su pavojum savo gyvybei - LSS Ordinu: Gyvybės Gelbėjimo Kryžium su Leliją.

Lietuvoje skautaudamas atliko Jūros skautų apmokymą, ant Prezidento A. Smetonos karo laivo Klaipėdoje. Baigė Lietuvoje Buriotojų sąjungos mokyklą 1936 m. Stovyklavo įvairiose skautų stovyklose: Rambyno, Kintų, Kūšių, Alaūso ir Tautinėje stovykloje A. Panemunėje 1938 m., o gyvendamas Vokietijoje stovyklavo Belcheno stovykloje 1948 m.

Vacys baigęs gimnaziją stojo į Karo mokyklą, bet sovietams okupavus Lietuvą, kariūnai buvo paleisti ir Vacys grįžo vėl atgal į Tauragės Valstybinį Banką.

Pasitraukęs į Vakarus, pateko kariuomenėn ir jam teko kariauti Jugoslavijoje ir Italijoje. Išbuvęs belaisvėje pusantrų metų, ten jį globojo St. Lozoraitis ir prelatas Paulius Jatulis, išliko gyvas ir grįžęs į Vokietiją studijavo Freiburge pas prof. Vytautą Jonyną Taikomosios dailės institute grafiką, keramiką, dailę.

Ilgametei Melbourno Lietuvių Bibliotekos lankytojai

Valerijai Baltutytei-Balnionienei,

Išėjusiai į Anapus, reiškiu gilią užuojautą jos šeimai, broliams Baltučiams su šeimomis: Povilui, Petriui, Viktorui, Aleksui, seseriai Sofijai Mucenikienei su šeima, seseriai Genovaitai Baltutytei, giminėms, draugams ir visiems, velionę pažinojusius kaip mielą, populiarią ir daugelį sričių pozityviai veiklią lietuvių bendruomenės narę.

Juozas Mikštas

A.†A. Dimis. majorui A. Jankui

mirus Lietuvoje, nuosirdžią užuojautą reiškiu jo broliui Antanui Jankevičiui, šeimai, giminėms Lietuvoje ir kartu liūdžiu.

Alf. Ročius

Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga

Pranešame, kad Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos visuotinis narių susirinkimas, 1995 m. vasario mėn. 14 d. Melbourne išrinko naują ALJS valdybą, kuri pareigoms pasiskirstė taip:

Pirmininkas - Linas Kasperitūnas,
vicepirmininkas - Vytautas Antanaitis,
sekretorius - Gintaras Šimkus,
įždininkas - Jonas Rukšėnas,

„Jaužinių“ Redaktorius - Lukas Zdanis ir specialių projektų koordinatorių - Linas Seikis.

ALJS adresas: ALJS, Linas Kasperitūnas, 75 Victoria Avenue, Albert Park, Vic. 3206 Darbo telef: (613) 94827000, Darbo faksas: (613) 94827011.

ALJS laikraštis „Jaužinio“ adresas: „Jaužinio“, P.O. Box 55, North Melbourne, Vic. 3051

Gintaras Šimkus, ALJS sekretorius

Mieli Kun. Juozo Zdebskio... (Atkelta iš 6-to psl.)

rafinuotumas, klasingumas, veidmainingumas ir žiaurumas.

Taip pat parengta spaudai kun. Juozo Zdebskio bendražygių ir bendraminčių prisiminimai apie jo artimo meilės darbų, misijų kelionių, katalikiškos spaudos rengimo bei platinimo ir kitą veiklą.

Visus, kam rūpi Lietuvos Katalikų Bažnyčios persekiojimo ir jos kovų už laisvę istorija, kviečiame paremti šį darbą. Tai bus įnašas į Tautos karžygių ir Bažnyčios istorijos fondą.

Jei atsiraštų daugiau lėšų, su džiaugsmu tęstume šitokių knygų

leidybą. Aukotojams dėkosime jų lėšomis išleistose knygose. Jie galės įsigyti kiekvienos knygos pageidaujama egzempliorių skaičių leidybos savikaina (todėl prašome įrašyti telefono numerį arba adresą). Kartu tai tarsi prenumeratos garantas, kadangi knygos tiražas nebus didelis ir ne visi norintys galės šias knygas įsigyti. Knygų tiražas, kaina ir išleidimo laikas priklausys nuo surinktų lėšų.

Smulkesnė informacija (bet kuriuo paros metu) - Vilnius, tel. 22-58-62, ses. Loreta Teresė

Red. Kun. Aušvydas Belickas

PRANEŠIMAS "TALKOS" NARIAMS

Lietuvių Kooperatinė Kredito Draugija "Talka"

1995 rugsėjo mėn. 30d., šeštadienį, 3.00 val. Lietuvių Namuose, 50 Errol Street, North Melbourne, šaukia:

METINI SUSIRINKIMĄ

DARBOTVARKĖJE:

1. Susirinkimo atidarymas
2. Balsavimo komisijos sudarymas
3. 1994 metinio susirinkimo protokolas
4. Pranešimai:
  - a. Veiklos
  - b. Atskaitomybės
  - c. Statutinis
  - d. Revizijos
5. Pranešimų diskusijos ir tvirtinimas
6. Valdybos rinkimai (renkami 3 nariai)
7. Valdybos atlyginimo nustatymas
8. Pelno paskirstymas
9. Sumanymai ir pasiūlymai
10. Susirinkimo uždarymas

Pagal "Talkos" nuostatus dešimt narių atvykę į susirinkimą sudaro kvorumą. Kiekvienas narys, nežūrint juo turimų įnašų, susirinkime turi tik vieną balsą. Narys negali atstovauti daugiau kaip 3 kitiems nariams.

Nario atstovavimo įgaliojimas turi būti surašytas ir pasirašytas ant oficialaus blanko ir turi aiškiai nurodyti kaip atstovaujantis narys turi balsuoti. Blankai gaunami "Talkos" įstaigose.

Atstovavimo įgaliojimai turi pasiekti draugijos centrą įstaigą ne vėliau kaip 48 val. prieš susirinkimą.

Vadovaujantis Draugijos įstatais, šis pranešimas ir metinė apyskaita nariams nėra suinčiami individualiai. Apyskaitas galima gauti visose Talkos įstaigose ir susirinkime.

Lenkija dovanoja Lietuvai ginklus

Rugpjūčio 30 d. baigėsi Lenkijos nacionalinės gynybos ministro Zbignewo Okonskio trijų dienų viešnagė. Rugpjūčio 29 d. Vilniaus batalionui Vistoriuose Z.Okonskis „simboliškai“ įteikė didžiausią karinės technikos dovaną, kokią tik yra gavusi Lietuvos kariuomenė nuo atsikūrimo dienos. Tai 18 naujų sunkvežimių „Star“ su minosvaidžiais ir lauko virtuvėmis. Sunkvežimiai buvo pilni ginkluotės ir amunicijos. Lenkija dovanoja Kauno Aleksoto aviacijos muziejui du lėktuvus An-2 ir „Iskra TS-11“.

Svečias su krašto apsaugos (KA) ministru L.Linkevičiumi pasirašė du protokolus: dėl lenkiškos ginkluotės ir aviacijos perdavimo Lietuvos kariuomenei ir dėl pasikeitimo besimokančiais kariškiais.

Kaip pasakė „EL“ KAM Tarptautinių ryšių departamento direktorius R.Malakauskas, labdara bus perduodama dviem etapais. Rugpjūčio 28 d. į Lietuvą atvyko sunkvežimiai ir 4 traukinio vagonai, kuriuose buvo 104 tonos amunicijos. Tai minosvaidžiai, rankiniai preištankiniai granatsvaidžiai, prieštankiniai kulkosvaidžiai. Antrajame etape, kitų metų pradžioje, bus atgabenti 5 sraigatasparniai Mi-2 bei radiolokacinė įranga.

Lietuvos kariuomenės vadų nuomone, labdaros vertę sunku nustatyti, nes vien 18 sunkvežimių, kurių seniausias pagamintas 1987, o

naujausias - 1990 m., vertė yra daugiau nei pusė milijono JAV dolerių.

Lenkijos gynybos ministras Z.Okonskis, atvykęs su žmona ir didele delegacija, susitiko su Lietuvos Prezidentu A.Brazausku, Vyriausybės ir Seimo nariais, aplankė pėstininkų brigadą „Geležinis vilkas“, lankėsi Palangoje ir Klaipėdoje, kur apžiūrėjo karines jūrų pajėgas.

Z.Okonskis spaudos konferencijoje pasakė, kad sprendimai dėl Lenkijos, Lietuvos ir kitų šalių priėmimo į NATO priklauso ne tik nuo 16-os organizacijos narių - šalių vyriausybių, bet ir nuo parlamentų. Kalbėdamas apie Kaliningrado sritį, svečias pasakė, jog ji pripažinta pagal tarptautinę teisę. Tai politinis faktas, su kuriuo reikia taikytis, tačiau opus dalykas. Ministras teigė, jog reikia taip paveikti tarptautinį gyvenimą, kad šios srities likimas išsispresėtų.

Apsilankęs prie Seimo memorialo Z.Okonskis padėjo gėles ir priklausė, pagerbdamas žuvusių už Lietuvos laisvę atminimą, vėliau aplankė Rusų kapines, kur padėjo gėles prie lenkų ir lietuvių savanorių kapų. Delegacija padėjo gėles ir prie J.Pilsudskio širdies kapo Rasose. Z.Okonskis su žmona meldėsi Aušros Vartų koplyčioje. Iš Vilniaus Lenkijos delegacija išskrido į Taliną.

Ona Mickevičiūtė „E.L.“

Maskvoje - nerimas dėl naujo rusų ir turkų karo

Ceslovas Išauskas

Spaudoje skelbta, kad viena Lietuvos Prezidento rugėjo mėnesio užsienio kelionių - į Turkiją. Ši šalis ypač domina mūsų verslininkus, todėl su Lietuvos vadovu į Turkiją išvyko tužinas verslo žmonių.

Europa stebina ne tik pokarinės Ankaros ekonomikos šuolis, bet ir vis aktyvesnė užsienio politika. Vienintelė Turkija netiesiogiai palaikė Dž.Dudajevą kruvinose varžytynėse su B.Jelcinu. Mažai kam žinoma, bet per trejus Cečėnijos nepriklausomybės metus Turkijos vyriausybės antrieji asmenys, vadovų giminaičiai buvo dažni Grozno svečiai. Buvau liudininkas, kai į Grozną atvyko turkiški sunkvežimių kolona su užsienietiškomis prekėmis, daugiausia - vokiškomis. Cečėnijai Turkija buvo artimiausias langas į Europą, šiek tiek tolimesnis - Lietuva.

Rusijos žvalgyba nustatė, kad turkų instruktoriai padeda Dž.Dudajevu formuotoms kaitis su rusais. Už turtingų turkų pinigų perkami ginklai Rusijoje, kurie, patekę dažniausiai per Dagestano sieną, atsigrežia prieš pačius Rusijos kareivius. Už 10 JAV dolerių Pietų Rusijoje cečėnas gali įsigyti sprogmenų, nušluosiančių nuo žemės paviršiaus tokį pastatą kaip buvę prezidento rūmai Grozne.

Karas Cečėnijoje apgadino Rusijos ir Turkijos santykius. Iš Maskvos pasigirsta grasinančių pasisakymų. Jų autoriai - net ne V.Zirinovskis, o pats Federacijos tarybos užsienio pakomisės pirmininko pavaduotojas P.Romanovas. Jis priminė Rusijos pralaimėjimą kare su Suomija. Dabar, teigė kandidatas į prezidento postą, pralaimėjome Cečėnijai. Cečėnija panaši į Mannerhaimo Suomiją. O kas šiandien pretenduoja į fašistinės Vokietijos vaidmenį? - retoriškai klausia P.Romanovas ir atsako trumpai - Turkija.

Kol kas Rusijos ir Turkijos metinė prekybos apimtis siekia daugiau kaip 2 milijardus dolerių. Maskva ypač vertina turkų statybininkus, kurie atstatė sugriautus Baltuosius rūmus, o visa jų darbų vertė - pusšesto milijardo dolerių.

Bet nuo seno Turkija buvo skaudi rakštis anuometinės Sovietų Sąjungos papilvėje: Maskvą erzino jos kaimynystė Juodosios jūros regione, dažni NATO manevrai, o dar ir Kremliaus nesugebėjimas

reaguoti į Ankaros drastiškai sprendžiamą kurdų problemą.

Įtarumas tarp dviejų šalių padidėjo, kai pernai gruodį Rusijos kariuomenė peržengė Cečėnijos sieną. Tuomet Turkijos nacionalinio saugumo komitetas, kuriam vadovauja šalies prezidentas S.Demirelis, nutarė teikti pagalbą Cečėnijai. Cečėnų diaspora susivienijus į dešimtis organizacijų, susirinko 14 milijonų dolerių, už kuriuos buvo nupirkti ginklai ir šaudmenų ir pergabenta Dž.Dudajevu formuotoms. Dvi islamo fundamentalistų organizacijos Turkijoje į Cečėniją pasiuntė 4000 samdinių. Aktyviai dirba Ankaroje esantis Cečėnijos užsienio reikalų ministras S.Jusefas. Laikraštis „Argumenty i fakty“ pranešė, kad Turkijai priklausančiame Siaurės Kipre suformuota „Ičerijos respublikos vyriausybė tremtyje“, čia parengtos patalpos priimti Dž.Dudajevą ir S.Basajevą.

Maskva gali būti įsitikinusi: tai, kad Rusija pralaimėjo karą Cečėnijoje ir dabar priversta taikstytis su cečėnų primestos keistos taikos ir derybų sąlygomis, yra nemaža ir Turkijos nuopelnų dalis.

Rusijos generalinio štabo duomenimis, Turkijos armijoje tarnauja 598 tūkstančiai žmonių, beveik ketvirtadalis Rusijos ginkluotųjų pajėgų. Nors apie 80 procentų šių pajėgų sudaro sausumo kariuomenė, tačiau Turkijos laivynas seniai pranoko Rusijos, ypač po nesibaigiančių ginčų su Ukraina dėl jos nepriklausomybės.

Maskva bijo, kad Ankara gali smogti smūgi kurdams, kurių dauguma iš daugiau kaip milijono NVS šalyse gyvena Kaukaze. Taip Turkija pasielgė su kurdų stovyklomis Irake. Pernai Maskvoje įkurta Sandraugos šalių kurdų konfederacija, ir dėl to Ankaros ir Maskvos santykiai dar labiau pabjuro.

Šiandien Rusijos pasienio su Turkija postuose neramu. Rusų pasieniečiai neramiai klausosi sprogimų anoje pusėje. Kol kas jie taikūs: turkai rausia tunelį, kuris kada nors sujungs seną kelią tarp Adžarijos Sarpį miestelio ir to paties pavadinimo gyvenvietę Turkijos teritorijoje. Kalbama, kad senasis tunelis buvo per siauras sunkiesiems turkų tankams...

Sis aidas, sumišęs su karo griausmu Cečėnijoje, pasiekia ir Kremliaus sienas. Jis verčia susierinti jo šeiminkus: galbūt atgraidinti naujas rusų ir turkų karas... „L.R.“

Kodėl lietuviškos prekės dingsta iš mūsų rinkos?

Nors užsienietiškos prekės baigia užkariauti Lietuvos parduotuves ir pirkėjų simpatijas, Prekybos ir pramonės ministras Kazimieras Klimašauskas, aptardamas pusės metų darbą, teigė, jog Lietuvos lengvosios ir chemijos pramonės gaminiai kitose šalyse yra noriai perkami, įveikia konkurenciją, nes Lietuva šiuo atveju laimi pigia darbo jėga. Kitą vertus, lietuviai turėtų būti patriotiškesni ir labiau remti savo pramonę, pirkdami vietinius gaminius.

„Lietuvoje gaminami mėsos produktai nėra blogi, o sūriai - net labai geri, sviestas - kur kas geresnis nei plačiai reklamuojamas iš užsienio atvežtas margarinas, - sakė ministras K.Klimašauskas. - Reikia susitarti su Žemės ūkio ministerija, kad padėtų ūkininkams parduoti maisto produktus. Neįsivaizduojama, kad ūkininkas pats susirastų pirkėją Vakaruose ar Rytuose, norėdamas parduoti, sakykim, dešimtį buliukų. Vakarai paprastai užsieniuose parduoda 20-30 procentų viso kiekio žemės ūkio produktų. Konkurencija yra didelė, todėl turėtume visomis išgalėmis stengtis išlaikyti Rusijos rinką, kuri yra neišsemiamą, bet į kurią dabar su savo maisto produktais veržiasi Kinija ir Naujoji Zelandija.

„Nėra ko slėpti, Vakarai naudojami pigia mūsų darbo jėga, bet kol kas neturime kitos išeities, nes kitaip jie į savo rinką mūsų neįsileis, - aiškino ministras. - Bet jau dabar užsienio kompanijos pradeda varžytis dėl Lietuvos gaminių. Tai

geras ženklas. Tačiau Lietuvos pramonė galėtų normaliai dirbti tik tada, jei turėtų iš kur gauti 800 mln. litų paskolų. Dabar padėtis yra tokia, kad nė vienas Lietuvos bankas nėra pajėgus suteikti nė kelių milijonų paskoloms, nes net didžiausių bankų įstatinis kapitalas yra ribotas. Sakykim, įmonės gamybos apimtis yra 200-300 mln. litų. O bankas, turėdamas 40 mln. litų įstatinio kapitalo, geriausiai atveju gali paskolinti 10-12 mln. litų, tai yra paremti vieną vienintelę įmonę, ir dar visai nedidelę. Išvada viena: Lietuvai verkiant reikia eksporto ir importo bankų užsienio bankų filialų ir valstybės garanto paskolom gauti. Bet pirma reikėtų nustatyti gamybos prioritetus pagal eksporto dydį, kad tos paskolos būtų iš tiesų tikslingai panaudotos“.

Kol kas lygiaverčiai Lietuvos prekybos partneriai yra Latvija ir Estija. Prekybos balansas su šiomis valstybėmis yra teigiamas, neigiamas - su Vokietija ir Rusija. Siemet, kaip ir pernai, užsieniui daugiausia parduodama tekstilės, ypač siuvinių, chemijos gaminių, ketaus liejinių, šildymo katilų, medžio apdirbimo staklių, žemės ūkio padargų, vaistų, šaldytuvų. Iš viso Lietuvos pramonė per pirmąjį pusmetį pagamino prekių už 5 mlrd. 677 mln. litų, tai yra beveik visu milijardu daugiau nei pernai per tą patį laiką. Tiesa, nepasakyta, ar prekių būta daugiau, ar tos prekės atitinkamai pabrango.

Į klausimą, kokią matą ateiti, ministras K.Klimašauskas sakė, jog svarbiausia, kad pramonė atsigautų. Be abejo, nebus išvengta bankrotų,

bet kitos išeities nėra. Per 80 proc. pramonės įmonių privatizuota, tačiau ypač skaudūs privatizavimo padariniai ištko kelias Kauno įmones „Banga“ ir „Koordinatė“, Kėdainių elektrotechnikos įmonę. Dabar svarbu, kad jos išliptų iš bankroto duobės.

Šiuo metu vidaus rinkoje parduodama 35 proc. Lietuvoje pagamintos produkcijos. Vien birželio mėnesį nupirkti prekių už 407 mln. litų, turgavietėse - dar už 700 mln. litų. O tai jau paguodžiantis reiškinys.

Salomėja Čičiškina „E.L.“

